

Når eieren sier Ta dem av..

Med begrepet barfot har det dessverre utviklet seg en trend som mange hopper på uten egentlig å forstå hva det innebærer. - Mange hester har lidd under dette og du skal sette deg godt inn i hva det innebærer å ha uskodd hest, sier den amerikanske hovslageren og barfottrimmer Dan Guerrera.

De mørke områdene rundt sømhullene og "flisene" nederst kan være tidlige "faresignaler".

Et fremskredet tilfelle av det vi på engelsk kaller Shellyfoot. Kommer ofte av dårlig vedlikehold av hoven før skoning og at hoven skos om igjen uten stans, uten at sømhullene (hovveggen) får sjansen til å gro helt ned.

Dette er den samme foten uten sko. I denne hoven er det infeksjon der sømhullene kan ha gitt lett adgang. Er en oppmerksom tidlig nok kan god hovrøkt ha forhindre infeksjon, og hoven ville fremdeles kunne ha blitt skodd. Denne hesten bør nå ha en ganske lang ikke-planlagt periode uten sko.

Barfot eller skodd, en sunn hest med en sunn hov, det er det vi vil ha.

Det kan være mange grunner til at du ønsker å ha hesten din skodd. Beitetid, hvileår, eller pensjonisttilværelse. Du har kanskje en avlshoppe som går på utegang sammen med andre hopper og føll i flokk, eller du har en hobbyhest som ikke ris veldig mye. Noen har også høyt utøvende hester. Uansett, å ha en barfothest krever at du vet hva du gjør, og profesjonell hovrøkt. Hvis du har en barfothest fordi du har en idé om at det er dét som er naturlig, da glemmer du at vi slett ikke gir hesten spesielt naturlige (i dens øyne) betingelser. Vi bruker den på en helt annen måte enn den var bestemt for fra naturens side, så dette er ikke et godt argument.

Å ha en barfothest krever også at veterinær, trimmer eller hovslager

er villige og parate til å støtte og hjelpe deg. Å ha en hest uten sko krever også at du vet når du skal beskytte den, enten med sko eller med boots.

Livsstilsendring.

Å la hesten ha en tilværelse og et liv som barfot handler om at eieren sannsynligvis må sørge for at den har de rette forholdene. Én ting er å gi den komfort, en annen er at eieren også må sørge for en endring i hva en forventer at hesten skal utføre.

En må i begynnelsen rett og slett senke sine prestasjonskrav til hesten. Å ha en barfothest handler ofte om en endring av livsstil, eller bruksstil, for både mennesket og hesten. Før en så mye som tenker tanken på å ta av hesten skoene, skal man utdanne seg selv fordi en må involvere seg i prosessen skal det bli vellykket. En må spørre seg

selv; Hva kan jeg tilby min hest som barfothest? **Jeg kan ikke presisere sterkt nok at det ikke er bare å ta av hesten skoene, sette seg opp og ri og tro at det skal gå bra. Forberedelser er nøkkelen.**

Hvordan, når, hvorfor og hvorfor ikke.

Det er enkelte "metoder" som har vært brukt og som det enda dessverre undervises i. Metoder som resulterer i sårbeinte hester som lider av sår og abscesser i månedsvis og noen blir så sårbeinte at de nesten ikke kan gå. For å forklare dette har "unnskyldningene" vært mange, som for eksempel at "dette er helt naturlig og må forventes når en tar av skoene".

Tvert imot, dette er langt fra naturlig. Dette er tenkning fra en mørk tidsalder, og vi har langt mere kunnskap i dag enn å kjøpe dette.

La ikke hesten din bli trimmet

(beskjært) av noen som kommer med dårlige unnskyldninger eller bortforklaringer dersom den blir sårbeint eller halt, får sår, abscesser eller har det tydelig vondt etter et besøk av en som har utført dårlig skjønn og håndverk.

Abscesser og sårhet etter en vanlig hovtrim skal bare ikke forekomme og abscesser hos en hest som det nylig er fjernet skoene på, er ekstremt sjelden dersom forberedelsene er korrekte, og trimmingen minimal!

Skikkelig hovhelse er av største viktighet. Hvis forberedelsene er gode nok og samarbeidet med din profesjonelle trimmer eller smed er god nok, er den tiden hesten trenger for å tilvenne seg en barfot livsstil minimal.

Når eieren vil ta dem av

Når folk spør meg om råd om de skal ta av skoene eller ikke ber jeg

>>>

>>>

«The key to a proper barefoot trim in not just knowing what to take off, but more importantly, its knowing what to leave on»

Dan Guerrero

Dan Guerrero

Dan Guerrero er utdannet hovslager fra USA og jobbet som hovslager i mange år, blant annet på Pat Parellis ranch i Colorado.

Jobber i dag kun med barfottrimming og trimmer hester i flere land. Driver to barfotskoler i Europa. Har holdt kurs for hestiere, hovslagere, trimmere og veterinærer (studenter) i mer enn 16 land. www.barehoof.com

Fakta

Informasjon om barfot og sko, om utegang og oppstalling, folks erfaringer, debatter og blogger. Hjemmesider fra staller, avlssentre eller rideskoler der de holder barfot- hester

www.vikaktivitet-ishest.no
www.black-pearl-arabians.no
<http://gigabite.wordpress.com>
www.masithela.com Soma Friesergård
<http://home.c2i.net/barfotsidene/>
 Barfothest/
www.barehoofstrategy.com
www.dressur-web.nu/barfot.htm
www.trollspeilet.no
www.naturgard.no
www.narheim.net
www.123hjemmeside.dk/
 MyhreTrivselsgard
www.wrl.no/images/drometur/drometur.htm

alltid eierne om å stille seg selv følgende spørsmål:

- Har jeg støtte fra en profesjonell som kan gi hesten det hovstellet den trenger? Vil din hovslager hjelpe deg hvis du ringer ham, selv når hesten ikke har sko?

- Har jeg noen som vet hva det er å utføre en barfottrim? (En vanlig hovtrim for skodde hester er ikke helt det samme som en trim på en som går uten sko, og det er ikke billigere for deg. Jobben og krav til kunnskap og profesjonalitet er den samme.) Er jeg villig til å betale det koster?

- Har hesten noen skader? Er den helt frisk?

- Kan jeg tilby omgivelser som balanserer vått/ tørt forhold?

- Vil jeg kutte ned treningsmengden en god del for så å trene hesten opp igjen sammen med at sålen og hoven tilvenner seg å gå uten sko. Er jeg villig til det?

- Er jeg villig til å sette på og ta av boots før og etter rideturen når det er nødvendig?

- Har jeg mulighet til å ta meg av etterstell dersom hesten blir behandlet for eksempel for strålerøte eller whiteline disease.

- Er jeg som rytter passe stor for min hest, dvs. er min vekt OK når hesten skal bære meg uten sko på?

- Hvordan er rideforholdene – er det mye stein, og er det for tøft for min hest?

- Har jeg nok tid til å holde hestehøvene vedlike og i godt stell?

- Hvem kan jeg stole på, jeg har hørt så mange teorier og stygge historier, samt om forskjellige «metoder»... og så videre.

Denne listen kan fortsette i det uendelige, men du bør kunne svare positivt på alle disse spørsmålene før du *tenker* på å gå videre..

Hvor starter jeg?

Jeg kan like gjerne si det med en gang. Har du en eiendom der det er konstant vått og gjørmete underlag, får du også bløte og våte såler som vil ha store problemer på hardt og røft underlag. Tørt og litt hardt underlag er påkrevet skal du lykkes. At hestehoven trenger fuktighet er klart, men hvis det blir for mye virker det helt motsatt.

Strålene skal være fri for «råte» samt friske og sunne før du tar skoen vekk. Strålen trimmes og stelles pent og forsiktig og du kan

bruke et desinfiserende middel noen få ganger i uken, og du vil se at strålen raskt vokser. Hvis strålerøte er å finne i strålen er det fordi den for «lov» til å være der.

Du kan også ha litt desinfeksjon i sømhullene inntil de er vokst ned for å reversere en eventuell bakteriell aktivitet. Det er viktig at dersom sømhullene medvirker til WLD (White line Disease), eller såkalt skjellfot, må dette tas hånd om. Hoven vil ikke fungere godt inntil dette er leget og hovveggen kan fungere normalt.

Rolig start

Ideen om at hesten skal gå rett på sålen den første tiden etter at skoene er tatt av, er rett og slett helt gal. Tvert i mot skal den ha ekstra hovvegg å stå på. Selv lar jeg aldri mine hester gå på sålen alene uten at det er utviklet et callus først, (kan sammenlignes med de trevlene vi får under føttene eller i hendene). Når disse «trevlene» eller en god callus, er utviklet, vil en kortere hovvegg være med på å holde hoven sunn. Hesten skal også ha litt heler å stå på. Trimmes helen for langt ned hilser du bare sår og abscesser velkommen. Noen hester har lave heler fra naturens side og da er det som regel helt greit for dem, siden de er født slik og alltid har hatt lave heler

- Å gi gode forhold for sålen er noe du må *forberede*.

- Hvis hesten din er for fet og du må slanke den, skal du gjøre dette enda mens skoene er på! Overvektige hester fungerer for det meste ikke godt som barfot.

- En god miks av beite eller luftegård med underlag av sand, pea gravel(rundsingel) sammen med flatt og hardere, tørt underlag er en god variasjon.

- Ta det pent i begynnelsen, problemene starter som regel når folk bruker hestene sin like mye som de gjorde før skoene ble tatt av, men hoven er ikke klare for så stor påkjenning enda.

- Det tar tid og tålmodighet å finne veien tilbake til det arbeidet og den treningsmengde som hesten kan tåle.

- Det viktigste av alt, spør smeden din om å ikke ta av noe såle når han verker hesten før skoning hvis du snart har tenkt å prøve å ta av skoene. Hesten din trenger en tykk og

sterk såle den dagen du tar av skoene. Vekst av sålen er meget viktig mens skoene enda er på.

- Så lenge hesten din har alle fire sko godt sittende på, anbefaler jeg gjerne de som vil gå barfot at de lar skoene sitte på et par uker lenger enn vanlig for å få litt ekstra hov å stå på når skoene tas av. Det oppstår ofte problemer som sårhet dersom din hovslager /trimmer tar av skoene og så gir hesten en normal verking eller trim, som om den skulle skos igjen. La derfor hesten ha litt hovvegg når skoene tas av, da er belastningen på sålen mindre.

- Hvis det er litt dødt sålemateriale (men som er «friskt» og tørt) er dette bare en god beskyttelse. En profesjonell trimmer eller smed vet hvor mye han skal la være igjen, og hvor mye han kan ta av fra hovens underside. Personlig liker jeg å la mine hester stå på en hovvegg som er noen få millimeter lengre enn sålen, og så la hesten selv slipe ned hovveggen, skulle det skje. Dette gir også en profesjonell smed eller trimmer en god indikasjon på hvordan hesten naturlig belaster hoven, som igjen gir noen retningslinjer for neste trim.

Når skal hesten ha sko?

Enkelt. Når behovene og kravene fra eieren (rytteren) overstiger den enkeltes hest naturlige forutsetninger for å gå uten sko. Når det skjer har du to valg. Boots, eller sko. Å sko hesten er på ingen måte et nederlag. Vi ønsker alle å bruke hestene våre i større eller mindre grad, men hvis ikke hesten greier en barfot livsstil skal ikke våre ideer om en «naturlig» hestehov stå i veien for hestens velbefinnende.

Det synes allerede klart at mange barfothester i dag presterer mye bedre enn de gjorde tidligere.

Kunnskapen har økt og opplæring av gode trimmere har blitt bedre. Ideen om at barfothester er en trend eller et blaff er over for lenge siden. Selv har jeg faste kunder i mer enn 16 land og mange av dem har høyt utøvende hester der *utøvende* ikke nødvendigvis betyr *konkurranshester*.

I dag er det hesteeiernes beste håp å finne eller helst *beholde* sin profesjonelle smed, eller en trimmer, som vil støtte og hjelpe hvis en ønsker å forsøke. Det er feil å si at en hest aldri vil fungere som bar-

fot, særlig hvis en gjør de riktige forberedelser og gir dette nok tid. Det betyr *ikke* tid til å «lide» seg gjennom en periode, men tid der du som rytter eller kusk må tilpasse din bruk av hesten så lenge det er nødvendig. Skulle hesten vise tegn til ikke å trives med barfottilværelsen, ja da har naturen også gitt oss sitt svar. Da er det på med beskyttelse, enten det er sko eller boots.

Skoløs periode

Når hovslagere ser hoven som er virkelig ille gir vi ofte råd om å ta av skoene en stund. Mitt råd er å la hesten som går med sko hele året få en så lang periode uten sko at sømhullene kan gro helt ned. Det kan være om sommeren ved beitetid, eller en tid på året da hesten trenes mindre, eller har «fri». Dette gir hesten en sterk hov, og klar for en ny sesong med sko.

Jeg tror at hesteiere må forstå at hoven må ha hvileperioder, selv når de skodd. Sko skjuler ofte en del problemer og holder hesten gående allikevel. Det er på tide å slutte å skylde på dårlige høver, det er dårlig hovstell som oftest har skylden

Professor og hesteier Robert Bowker, VMD, PhD ved Veterinary Medical Center i East Lansing og Dan Guerrero diskuterer. Begge har spesiell interesse for hestehøver.

for sprekker, separasjoner, råte og sykdommer, og de aller fleste profesjonelle hovslagere og trimmere vet dette.

Ikke billigere

Hovslagere sørger for god hovhelse med hjelp av skoen og skoen gjør en god jobb umiddelbart med å beskytte hoven. En hovtrimmer må sørge for at det samme, nemlig en sunn og utøvende hest. Det spiller ingen rolle for en hesteier hvor mye utstyr eller skotyper smeden har brukt, eller hva slags «metode»

som brukes av en trimmer. Alt hesteeierne vil ha er en sunn og lykkelig hest som utfører det vi ønsker av den uten smerte og ubehag.

Hvis motivet for å ta av skoene er at du skal spare penger skal du tenke om igjen.

Hensynet til individet

Så, etter all innsatsen du har lagt ned for å gjøre det beste du kan for å gi så gode forhold som mulig, velsmurte rutiner, et godt foring og hovstellprogram for hesten din, kan du kanskje ha gleden

av en jernfri hest. Hoven vil igjen etter hvert gå tilbake sin naturlige form og det kan være mye godt som kommer ut av det. Hesten vil kanskje nå bidra til godt vedlikehold og trim av høver selv, avhengig av bruken.

Denne artikkelen er ikke ment som en «hvordan» artikkel. Som alt annet er det mange faktorer som spiller inn. Du må være en proaktiv, ansvarsfull hesteier, du må ha de rette forhold og en flink trimmer eller smed, og da har vi bare snakket om noen få av forholdene som avgjør om dette er noe for deg og din hest. **Vi må alle respektere at hver hest er individuell og har individuelle behov i forhold til de krav og forventninger som stilles til den.**

Suksessen med å ha en barfot hest begynner i alle fall med et godt samarbeid mellom eier, veterinær og en profesjonell smed eller trimmer. Hvis ingenting fungerer og du ikke vil fire på dine forventinger og krav til hesten, må du vurdere én gang til om det å ha en barfothest er riktig for deg og hesten din.

KARPE

Oslo Horse Show
Stand F7

Nr. 1. når det gjelder hestehengere!

50 års erfaring som ledende produsent av hestehengere. For deg som vil unngå eksperimentering og vite at du trygt har investert i en hestehenger kjennetegnet av kompromissløs kvalitet, utsøkte detaljer og best mulig komfort under kjøring. Se vårt omfattende modellutvalg. Besøk gjerne vår hjemmeside: www.boeckmann.com!

CFF^{PLUS}

WCF^{PLUS}

XL

TOP MASTER
DE LUXE

COMFORT

DUO BLP-R

Böckmann Fahrzeugwerke GmbH
D-49688 Lastrup www.boeckmann.com

FØRSTEKLASSES TILHENGER

Böckmann importør/forhandler: Bruno Jørgensen Oslo/Trondheim/Vi leverer over hele landet Telefon 94882468/94146226 info@brunojorgensen.com